

🔗 **לגור בארץ** // על מה הקפיד מרן החזו"א ברכישת דירה?

🔗 **תשועה ברוב יועץ** // ההתמודדות עם תופעת ה'דרישות' הכספיות הגבוהות

🔗 **דבר המערכת** // הפקדה עם תשואה גבוהה, כיצד?

🔗 **תורת חסד** // האם עלי להיכנס לחובות כדי לחתן את ילדיי?

דבר המערכת

השיקול המסחרי של מתן בסתר...

את הסיפור המיוחד הבא שמעתי מפי אחד מראשי הישיבות שליט"א, שבדידו הוה עובדא. לפני כמה שנים נקלעה הישיבה לקשיים כלכליים ניכרים. באותה תקופה הופסקו מספר תרומות קבועות וראש הישיבה היה חסר אונים, עד שנוצר איום ממשי על המשך קיום הישיבה.

בהזדמנות כלשהי, כמין מוצא אחרון, שיתף ראש הישיבה את תלמידי הישיבה במצב, וביקש מהם, אם מישהו יודע או מכיר מישהו שיכול לתרום כסף להחזקת הישיבה, ויוכל לפנות אליו ולשתף אותו ואולי יתרום סכומים כלשהם שיאפשרו לישיבה להמשיך להתקיים.

בימים הבאים אכן הגיעו כמה תרומות יפות כתוצאה מכך. כאן אלף דולר, שם חמשת אלפים שקלים ועוד אי אלו סכומים בסדר גודל זה.

יום אחד מתקשר אדם לראש הישיבה, ואומר לו ששמע על הצורך הדחוף בתרומות להחזקת הישיבה. ואז הוא מספר לו כי יש לו מכר שהחליט לתרום סכום כסף לצדקה, אולם הוא לא ידע

המשך בעמוד הבא

תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

שו"ת

שאלה:

מאד קשה לי בפרנסה. אין ברשותי מאות אלפי שקלים לצורך רכישת דירות לילדיי, אך מצד שני אני צריך לחתן את בתי, אחרת היא תישאר בבית עד שילבינו שערות ראשה.

ברצוני לשאול, האם עלי להיכנס לחובות כדי לחתן את ילדיי? האם יש הוראה כללית של גדולי ישראל כמה חובות מותר ורצוי לקחת על עצמי, על אף שאינני יודע מהיכן אפרע אותם?

תשובה:

המשך מגליון קודם:

פתחנו בפרק הקודם בצורך שיש לכל אחד ואחד להעמיד את שאלותיו לפני רב שיש לו היכרות אישית עמו, כדי לקבל מענה מדויק.

על שאלות מעין אלו אמר לי מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, שהשאלות הכלליות מתאימות לעלות על שולחנם של גדולי הדור, אבל בשאלות פרטיות, יתכן לפעמים שיש עשרה צדדים התלויים במצבו האישי של כל אחד, ולכן ראוי יותר להציע את השאלות לפני רב (שרוח חכמים נוחה הימנו) המכיר אישית את השואל.

אמנם לא כל אחד זכה להיות קשור אישית לרב, אבל כשאדם עומד בפרשת דרכים, הוא יכול לחדש את הקשר עם רבני הישיבה בה הוא למד, או לפנות לרב הקהילה בה הוא מתפלל, וניתן לקבל עצה טובה גם מאברך תלמיד חכם ונבון שלומד בכלל בשכונה.

ובאמת, ראוי לכל אחד להכין את הקרקע לפני שהוא עומד ממש על פרשת הדרכים של נישואי ילדיו, וכאשר ילדיו מגיעים לגיל 17-18, יקבל החלטה יחד עם אשתו מי הוא הרב שינחה את דרכם בנושא זה, שהוא אחד מהנושאים כבדי המשקל עמם מתמודד כל אב למשפחה חרדית בדורנו.

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל: Alon@hagmach.org.il | או 6428158@gmail.com

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

פניות לגמ"ח המרכזי בדוא"ל: office@hagmach.org.il או בפקס: 02-6428158

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב צבי רבינסקי, הרב ישראל גוטמן, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן, הרה"ג ר' יהודה טאוב, הרב יהונתן שורק

עיצוב גרפי: סטודיו ספציפ 0548-540-650 | winterntz@gmail.com | לפניות לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

לאן לתרום. "הוא מינה אותי שליח לתרום את הכסף כראות עיני. נכנסתי עם ההתלבטות הזו אל מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. לאחר ששמע מספר פרטים רלוונטיים, הוא הכריע כי עלי להעביר את הסכום לישיבה. באורח פלא זמן קצר לאחר מכן שמעתי על ההתגייסות להצלתה של ישיבתכם, וראיתי בכך סימן משמים". כך סיפר אותו מתקשר. לאחר מכן הוא ביקש את פרטי החשבון וניתן את השיחה.

כעבור יומיים בודק ראש הישיבה בחשבון ונדהם למצוא שם הפקדה מאותו יהודי על סך עשרים וחמישה אלף דולר. הרבה מעבר למה שציפה.

ראש הישיבה התקשר אל אותו יהודי וביקש ממנו את פרטיו של התורם הנכבד, כדי לשגר אליו את תודתו וברכתו על התרומה הנדיבה. אולם השליח אמר כי התנאי האחד והעקרוני של התורם היה - שאיש לא יידע מי הוא, וגם ביקש שראש הישיבה לא ינסה לברר זאת. את תודותיו יוכל להעביר לתורם דרכו. ראש הישיבה הנפעם סבר וקיבל.

במשך השנה וחצי הבאים הוסיף אותו תורם לשגר סכומים נכבדים מפעם לפעם, שהצטברו לכדי מאות אלפי דולרים, ובכל פעם חזר על התנאי שלו: שאף אחד לא יידע מי התורם.

כעבור שנה ומחצה, במהלך שיחה עם אותו שליח, היתה לו פליטת פה שמתוכה גילה ראש הישיבה מי הוא אותו תורם עלום. לאחר הגילוי, ומשהבין התורם כי זהותו נתגלתה אצל ראש הישיבה, ביקש באופן אישי מראש הישיבה שלא יגלה זאת לשום אדם נוסף. כהכרת תודה קבע ראש הישיבה ללמוד עמו בחברותא אחת לשבוע.

באחת ההזדמנויות, עלה נושא התרומות שלו, וראש הישיבה שאל את התורם לפרש החשאיות הגדולה. מה גרם לו להתקנא כל כך על הסתרת דבר תרומתו.

אותו תורם ענה לראש הישיבה, כי הוא 'סוחר'; הוא עוסק ברכישות ומכירות בסכומים גדולים. מתוך כך הוא יודע להכיר בערכם של דברים, ולתמחר אותם באופן רווחי. הוא למד את סוגיית מתן

המשך בעמוד הבא

ומי שלא זכה להיות בקשר עם תלמיד חכם מובהק, יפנה אל גדולי ישראל שאין לשער את חשיבות כל רגע במחיצתם, ואף יוכל לבקש את ברכתם, אבל חשוב מאוד לפרוס בפניהם את התמונה המלאה, וכפי שאמר לי מרן הגרא"מ שך זצ"ל בענוותנותו, שהוא לא עונה ברוח הקודש, ולכן כאשר לא הוצגה בפניו התמונה המלאה, הוא לא יכול היה להשיב את התשובה הנכונה לשואל.

התמודדות כלכלית מושכלת לקראת נישואי הילדים

מלבד ההכרעה הרוחנית, על איזה סכום להתחייב עבור ילדיו וכמה הלוואות יטול על שכמו, יכול כל אחד לקבל עצה טובה מתלמידי החכמים גם בצורה ההתמודדות הכלכלית, לפי דעתם המפוכחת, ולרוב ניסיונם.

לדוגמא, אני מכיר אברך שמוסר תורה ברבים, שקיבל עצה מאדם חכם, להתחיל להיערך לנישואי ילדיו כבר כשהם בגיל 3-4, ולהתאמץ מעט לרכוש לכל אחד דירה זולה, המניבה שכירות בגובה רוב תשלום המשכנתא, כשהוא יצטרך להוסיף סכום לא גדול כדי להשלים את התשלום החודשי.

ואכן, למרות שאברך זה היה שקוע בלימוד שנים רבות, ואינו איש מעשה, הוא הצליח בדרך זו להשיא את ילדיו במאמץ סביר, ולא נפל תחת כובד המשא.

שמעתי על עוד ת"ח גדול שחשב על רעיון כזה אבל היה קשה לו לעשות את זה לבד, ולכן הוא קנה דירה בחריש יחד עם גיסו, וכך בעז"ה הוא יוכל להגיע לנישואי ילדיו עם חצי דירה משלו.

צריך לשקול רעיונות מעין אלו בזהירות, שלא להיכנס לחובות שלא ניתן לעמוד בהם, וכמובן תוך התייעצות עם אדם חכם.

בוודאי שראוי ומומלץ לכל אחד לרכוש יחידות בגמ"ח המרכזי כבר כשילדיו צעירים וכבר רבים רבים ראו ע"י כך הצלה של ממש כשהגיעו לאחר שנים לפרק השאת הילדים. ומרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל היה מורה כי "ההשתדלות לנישואי הילדים היא שותפות בגמ"ח המרכזי".

האם לא עדיף להיות 'בעל בטחון' מוחלט ולהסיר דאגה לחלוטין

מנגד, יש אנשים האומרים 'אני לא חושב כעת על כלום, וה' יעזור אחר כך', אבל גם החלטה כזו צריכה להתקבל לאחר התייעצות עם תלמיד חכם, האם אדם יכול לפתור עצמו לגמרי מהשתדלות לפני שהוא מגיע לשלב נישואי ילדיו.

שאלה זו בבסיסה אינה רק שאלה כלכלית, אלא שאלה כבדת משקל של בטחון והשתדלות. ושתי שאלות אלו שלובות זו בזו, ותלויות מאוד במצבו של כל אדם ואדם.

אמנם כבר אמר אחד מגדולי ישראל, שהצלחת המשפחות החרדיות להשיא את ילדיהם ולרכוש להם דירות, היא הנס הגדול ביותר שבדורנו, אבל מנגד המציאות היא שיש אנשים הכורעים תחת הנטל.

למרות שרבים זוכים לראות ניסים גלויים בתוך ההסתור פנים השורר בעולם, יש אחרים שלא רואים תקווה. רק בשבוע האחרון פנו אלי מספר אנשים שיש להם בנות בגילאים מאוד מבוגרים, כשהם מתנים בפני על מצבם וניכר בהם שהם ממש אובדי עצות.

אי אפשר רק לבוא ולומר, שבגלל שרואים השגחה פרטית וניסים גלויים, לכן כל אחד צריך להישען על זה. כי לא כל אחד זוכה לנס, ולא לכל אחד זה מתאים. ולכן

לגור בארץ באנו

מסע בעקבות גדולי האומה

הרה"ג ר' יהודה טאוב שליט"א, מח"ס 'בית ראובן' - המדריך לקניית בית בשמחה ובקלות

בפרק הקודם ראינו את דבריו של האבן עזרא "מעלה גדולה יש לארץ ישראל, ומי שיש לו בה חלק, חשוב הוא כחלק עולם הבא". דבריו הנפלאים שהעתיקו אותם גם שאר הראשונים, וביניהם הרמב"ן ורבינו בחיי (בראשית לג), גרמו לגדולי ישראל להשתוקק לקנות קרקע בארץ ישראל.

על הגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל מסופר:

שמח היה בחלקו. מאושר היה בעצם העובדה שיש לו דירה וקורת גג בארץ האבות. עוד שבע עשרה שנה קודם שעלה לגור בארץ ישראל, בקיץ תרצ"ד, רכש בכספו חלקת אדמה קטנה בארץ הגליל להיות לו לאחוזה, והיה מספר למיודעיו כשרוחו טובה עליו, שמעולם לא ביקר במקום ההוא, ולא ראה את

המגרש בעיניו: "קניתי אותו אך ורק מפני דבריו של ה'אבן עזרא' (בפ' וישלח) שמבאר הטעם מדוע הזכיר הכתוב שיעקב אבינו ע"ה קנה חלקת שדה: 'להודיע כי מעלה גדולה יש לא"י, ומי שיש לו בה חלק חשוב הוא כחלק עולם הבא'" (מלך ביפיו, ח"א, עמוד 520).

על מרן החזו"א זצ"ל מסופר, שקנה בשותפות עם עוד רב חלקת אדמה בארץ ישראל בעיר בני ברק, משום מצות ישוב ארץ ישראל. ואמר מרן הגר"ח"ק שליט"א, שהחזו"א היה מייעץ ומזרז לקנות קרקע בארץ ישראל ולקיים המצוה. וסיפר, שגם לאביו הסטייפלר זצ"ל היה חלק במגרש בארץ ישראל (ארחות רבינו ח"ג, עמוד קפ).

נקודה למחשבה: מה הקשר בין קרקע בארץ ישראל לחלק בעולם הבא?

תורת חסד המשך מעמוד 2

גם השאלה האם לסמוך על ההשגחה או להתנהל בצורה אחרת, צריכה להישאל בפני רב שמכיר אישית את השואל ואת המצב הרוחני והמשפחתי שלו.

ויש הטועים להקל ראש בשאלה גורלית זו, כפי ששמעתי בעבר מבחור שעמד לפני נישואיו ולא היה בידו שום בסיס לרכישת דירה, שכאשר שאלתי אותו מה בכוונתו לעשות, הוא אמר לי שיש בקרבו בטחון חזק בהשי"ת שימציא לו את צרכיו, ולכן הוא מתכנן לקחת הלוואות כדי לממן את עלות השכירות בעיר מרכזית בארץ, בלא חשש מאין ישלם את ההלוואות.

בוודאי שאין זו הדרך, וכפי שעניתי לאותו בחור על פי דברי הרמב"ם (דעות פ"ה הי"א), 'דרך בעלי דעה שיקבע לו אדם מלאכה המפרנסת אותו תחילה, ואחר כך יקנה בית דירה, ואחר כך ישא אשה וכו', אבל הטפשיין מתחילין לישא אשה ואחר כך אם תמצא ידו יקנה בית ואחר כך בסוף ימיו יחזור לבקש אומנות או יתפרנס מן הצדקה'. ובדורנו, שהנחנו גדולי ישראל לשבת וללמוד גם לפני החתונה וגם לאחריה, צריך לכל הפחות לבחון מה האפשרויות הכלכליות העומדות על הפרק, ולהתנהל בחכמה לפיהן, אם ברכישת דירה בפריפריה, ואם בפתרונות אחרים המתאימים למצבו האישי של כל אחד.

לשאלות לנשיא הגמ"ח לחצו כאן

או בדוא"ל: 6428158@gmail.com / Alon@hagmach.org.il

דבר המערכת המשך מעמוד 2

בסתר, והחשבון שלו פשוט: הוא הבין כי מעלת הצדקה כשהיא ניתנת בסתר, היא עצומה וגדולה לאין ערוך מאשר אם היא נעשית בגלוי. וכי בשביל קצת כבוד הוא ימכור את המעלות הללו?! וכי קורטוב תהילה ותשואות ארעיות שוות את ההפסד הגדול הזה?!

הוא אמר זאת באופן חד כל כך, מסיים ראש הישיבה, שאי אפשר היה שלא לשמוע את ההיגיון בזה. וכי איזה הון שווה בשביל לאבד חלק יקר כל כך במצווה?!

כשמעתי את הסיפור הזה, הבנתי שיש כאן הרבה יותר מאשר סתם סיפור על מתן בסתר. יש כאן הבנה חדש ופשוטה ו'מסחרית' להפליא בכל העניין הזה של צדקה שנעשית בסתר, בלי מחיאות כפיים ובלי תמורה גשמית זולה.

ואז חשבתי על כל חברי תכנית הגמ"ח המרכזי. הרי זה בדיוק מה שהם עושים. זו לא איזו תכנית חיסכון סתמית בבנק, אלא צדקה גמורה, מתן בסתר, שמסייע לאינספור יהודים הנחשבים באותו זמן ל'נזקקים' יותר משהיו ויהיו כל ימיהם.

הנה כי כן, כל אחד מן השותפים בתכנית, מבחינה 'מסחרית', הוא מרוויח בעצם שותפותו רווח בלתי נתפס, של עזרה וסיוע לכל כך הרבה יהודים בסתר. הנותן לא מכיר את המקבל ולהיפך, ומתחת לרדאר מתחוללים כאן מעגלים מעגלים של חסדים מופלאים, שעל כולם יזכה כל אחד מהשותפים בשכר אינסוף בעולם האמת!

הנותן צדקה לעניים ולא ידע למי נתן ולא ידע העני ממי לקח... הרי זו מצוה לשמה. כגון לשכת חשאים שהיתה במקדש שהיו הצדיקים נותנין בה בחשאי והעניים בני טובים מתפרנסין ממנה בחשאי

(רמב"ם מתנות עניים פ"י ה"ח)

ולשדך הבנות

לאחר פרסום מכתבו הכואב של הרב פישר מביתר בנושא הדרישות הכספיות של בחורים רבים, הגיעו למערכת תגובות רבות. לא נוכל במסגרת זאת להביא את המכתבים המלאים והארוכים, אך נלקט מעט מן הדברים שעלו בתגובות.

קורא נוסף מחזק את ידינו על העיסוק הפומבי בנושא הכואב, ומסביר: כשמדברים ומדברים על זה, זה עושה רושם, ויש תועלת בדבר, ואין זה סתם דברים בעלמא. ואסיים בברכה גדולה.

כותבים רבים הציעו שהורי הבנות יתאחדו ויכריזו שאינם נותנים יותר מכפי יכולתם:

אין מקום לטענה כלפי בחורים שמקבלים הצעות רבות עם סכומים גבוהים, **טוען אחד הקוראים.**

וקורא אחר מחדד: אולי הורי הבנות צריכים להתאחד ולהכריז שהם אינם מתחייבים על סכומים מופרזים. מאחר ורבים הם המתפתים להתחייב יותר מיכולתם, ממילא כל השאר אנוסים ליישר קו, וכך ממשיך הגלגל.

הרב חיים גולדברג מסביר במכתבו כי שינוי כזה ייתכן רק עם אחדות: יש ענין אחד שצריך כל אחד להפנים: היחיד אין לו כח מול הרבים! כל היחידים שכאב להם - לא הצליחו לשנות שום דבר. צריך כח הרבים! וזה בא ע"י אחדות.

ואם יש כאן בעיה שאינה נפתרת, זה מראה שחסר לנו אחדות אמיתית. ולכן העצה, שכולנו צריכים לבוא ביחד בכח האחדות, ואז נוכל לשנות כיוון.

אבל יחידים לא יוכלו לפעול כלום. צריכים אחדות גדולה, שכולם ביחד ידברו על הענין ויחליטו לעשות שינוי, והעיקר שלא להרפות מענין זה.

כשאין - צריך לחסוך גם בפרטים הקטנים!

ואילו הקורא אליעזר. פ. מבקש לעורר את הציבור, לאור המכתב המטלטל, שלא רק לצמצם בדירה אלא גם בהוצאות אחרות:

זוג שמתחתן כשאין מספיק כסף לדירה, האם אין מקום לחסוך לפחות בהוצאות החתונה?! ניתן לערוך חתונה במתכונת פשוטה, ללא צלם מקצועי שעולה הון, ללא פיאת קאסטם. ניתן לגור בדירה פשוטה, כן, כזו עם בלטות ישנות ולא קרמיקה משובחת. ובאירוסין, ניתן לוותר על זר פרחים גדול ויוקרתי ועל מתנות מעוצבות ויקרות, ולהסתפק בהרבה פחות - ועדיין מכובד.

המשך בשבוע הבא בעז"ה

למכתבים ותגובות לחצו כאן

או בדוא"ל: 6428158@gmail.com / Alon@hagmach.org.il

<< בפתח הדברים אנו רוצים להדגיש נקודה בסיסית וחשובה; כל הדברים המובאים להלן, הם דעתם החשובה של אנשים נכבדים בהחלט, אך עם זאת, מגדולי ישראל שמענו, שלסוג השאלות האלו קשה מאד לתת תשובה כללית ושווה לכולם, ולכן מן הראוי בנושאים אלו, שכל אחד יתייעץ עם רבותיו שמכירים אותו ואת משפחתו, ויכולים לתת לו עצה הוגנת ומתאימה, לאחר שיפרט בפניהם את מצבו. והנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל.

רבים הודו על עצם העלאת הנושא הבווער:

לכבוד מערכת העלון הנפלא, **פותח אחד הקוראים,** הננו מלאי הערכה עצומה לכך שאתם כמעט מהיחידים שמתעסקים עם העניין החשוב של נישואי ילדים בצורה פומבית ומכובדת. ושוב יישר כח.

קורא אחר כותב לנו: קראתי בצער עמוק את דבריו של הרב פישר מביתר, וליבי ליבי עמו.

קראתי את מכתבו המרטיט והנוקב של האב, **מדגיש הקורא מ' בפתח מכתבו.**

ואילו הקורא ח. ג. שואל בתגובה למכתב: איפה הלב והרחמנות של הבנים, כשרואים את ההורים נופלים תחת הנטל הזה, והם שותקים?

ומספר: הגיע אלי כהן חשוב מבני ברק, בן 85, שהוא מקורב למרן שר התורה רבי חיים קניבסקי שליט"א (ובכל פעם שהוא מגיע אל ר' חיים, ר' חיים מבקש ממנו ברכת כהן).

הוא בצער גדול. והוא אומר לי בזה הלשון: איני יודע מה הבנים שלי רוצים ממני. אני כבר בן 85, אין לי כוחות עוד ללכת בכל רחבי העולם לאסוף כסף...

הנני חש הזדהות מלאה עם הכאב לנוכח המצב של מאות בנות ישראל המצפות להקמת בתיים, **פותח קורא אחר את מכתבו, ומסיים:** בברכה מרובה ובתפילה שנזכה למלא הארץ דעה את ד', ונשמח בלב שלם ובנפש בריאה בשמחת צאצאיו ובשמחת עולם על ראשו, בגאולת משיח צדקנו, אכ"ר.

